

Duško Petrović: Metalna oprema Sopot

Tema: Projektovanje, izrada, ugradnja i održavanje protivpožarnih vrata

Želeo bih da Vas upoznam sa problemima, nas proizvođača protivpožarnih vrata, koje imamo na tržištu građevinske operative Srbije.

Mi kao preduzetnici želimo na ovom našem tržištu da imamo ista pravila, istu zakonsku regulativu za sve i iste uslove poslovnog ambijenta kako bi se na toj utakmici takmičili svojim kvalitetom, brzinom, cenom i poslovnim politikom.

Organizovanje ovih istih uslova poslovnog ambijenta, u što preciznijem i što konkretnijem obliku očekujemo od institucija sistema koje su zadužene za tu problematiku i očekujemo da će posle ove konferencije svima nama biti jasniji zadaci i obaveze a kao krajni cilj što veća uposlenost i što cenom rentabilniji proizvodi.

Ovo moje izlaganje bih podelio u 3 grupe problema:

1. grupa su problemi oko atestiranja i overe atestne dokumentacije
2. grupa su problemi oko projektanskih zahteva
3. grupa problema su problemi oko kontrole kvaliteta ugradjenih vrata i održavanje ispravnosti u toku eksploatacije

Problemi oko atestiranja i overe atestne dokumentacije

Kao što vam je poznato za svaki tip protivpožarnih vrata potreban je izveštaj o ispitivanju uzorka.

Pokušali smo da napravimo analizu, koliko ima raznih tipova vrata: jednokrilna, dvokrilna, sa staklom, sa žaluzinama, klizna jednokrilna, klizna dvokrilna, klatna vrata, klizna vertikalna, u dimenzijama do 2 x 2,5 m i u dimenzijama većim od 2 x 2,5 m kao i vrata od različitih materijala : čelik, aluminijum, drvo., i sve to u 4 klase protivpožarne zaštite od 30, 60, 90 i 120 min. Sve to kad saberemo dobijama cifru od oko 50 tipova. Naravno da jedan proizvođač ne može sve ove tipove da ima u svom proizvodnom programu ali u proseku svaki od proizvođača ima od 5 do 10 tipova.

Kako naši trenutno važeći propisi važnost Izveštaja propisuju na 6 godina sa obaveznom saobražnošću na 2 godine izlazi prostom računicom da svake 2 godine firma sa 10 tipova vrata mora da uloži u ispitivanje min.20.000 E jer troškovi jenog ispitivanja su oko 2000 E Naravno ova cifra nije konačna jer pri overi ovih izveštaja na gradilištu susrećemo se sa nizom problema u timačenju validnosti donetih Izveštaja od strane protivpožarnih inspektora pa smo prinidjeni na nova dodatna ispitivanja. Takodje, nama proizvođačima nije jasno : zašto ispitujemo svake 2 godine potpuno ista vrata, iste konstrukcije i sa potpuno istim materijalima ?

U zavisnosti od grada do grada, u zavisnosti od inspektora do inspektora, različito se tumače i dimenzije ugradjenih vrata od dimenzija ispitanih, različito se tumače vrste zidova u koje su vrata ugradjena u odnosu na zid u koja su ugradjena prilikom ispitivanja, različito se tumače detalji ugradnje sa pragom, sa spuštajućim pragom, bez praga, različito se tumače vrata sa staklom kao teža varijanta, vrata sa žaluzinama, vrata sa umetnutim pešačkim vratima, vrata sa nadvratnikom i td. u odnosu na uzorak vrata prilikom ispitivanja.

Kako bi nekako tehnički ispoštovali sve ove probleme oko nastalih navedenih varijanti mnogo nam je pomogao IMS sa svojim tehničkim stručnim mišljenjima i preporukama kako da takve nastale probleme prevazidjemo. Medjutim, dešava nam se da u pojedim gradovima, pojedini protivpožarni inspektori takva stručna mišljenja IMS-a ne priznaju. Mi smo u takvim slučajevima

potpuno zbunjeni i blokirani i ne znamo šta da radimo i kome da se obratimo. Sa našeg stanovišta potpuno je besmisleno za sve ove navedene varijante izvršiti posebno ispitivanje jer bi se onaj broj od 10-tak tipova koji smo naveli na početku po firmi najmanje duplirao.

Mi proizvođači vrata na svaka vrata stavljamo jedinstvenu identifikacionu pločicu sa nazivom firme, tipom vrata, fabričkim brojem i datumom atestiranja i smatramo da to treba da bude obaveza za sve, kako za nas proizvođače tako i za uvoznike. Medjutim u praksi nailazimo na slučajeve gde u opšte nema pločice ili ako je ima uvek nešto fali, nema jedinstvenog fabričkog broja ili nema datuma atestiranja, tipa vrata, protivpožarnoj otpornosti ili čak fale podaci o proizvođaču ili uvozniku. Sve to nas, koji se krajnje profesionalno prema ovome odnosimo, stavlja u krajnje neravnopravan položaj i na tržištu nam oduzima konkurentnost jer smo zbog toga skuplji.

Dakle protivpožarni inspektori i mi proizvođači bi morali da imamo neku vrstu uputstva o tumačenju i primeni u praksi važećih zakona iz ove oblasti i da ih se zajednički pridržavamo.

Problemi oko projektanskih zahteva

Projektanti objekata, u svojim tehničkim opisima i arhitektonskim shemama, često projektuju pozicije protivpožarnih vrata koja nisu u prospektima proizvođača. To su obično vrata veoma velikih dimenzija, vrata sa velikim površinama stakla, vrata sa velikim površinama žaluzina i sl. Proizvođači su na taj način prinudjeni da u napred predviđaju mogućnosti izrade takvih pozicija koje nemaju u svom proizvodnom programu i paralelno sa proizvodnjom rade i razvoj što je najskuplja i najrizičnija varijanta.

Naša preporuka je da projektanti ne ugradjuju u objekte proizvode za koje proizvođači nemaju već gotova i atestirana rešenja ili da navedu u tehničkim opisima da su to specijalna vrata.

Takodje, često u arhitektonskim shemama piše ona poznata rečenica: mere uzeti na licu mesta. Ta rečenica pravi najveće probleme jer otvara mogućnost izrade ogromnog broja vrata različitih dimenzija za koja opet mi proizvođači nemamo precizne ateste a protivpožarni inspektori neznaju koliko mogu da tolerišu različitost izvedenih mera od onih koja su ispitana atestnom dokumentacijom.

Naša preporuka je da se otvori u zidu naprave takvi da omoguće ugradnju vrata tipiziranih - standardnih dimenzija i onda pitanje atesta za razne dimenzije nije više problematičan jer nema više drugih dimenzija sem standardnih. Dakle, projektanti moraju da projektuju standardne dimenzije vrata i ugradjuju proizvode proizvođača koji su pre toga razvili svoju familiju vrata i za njih imju već gotovu atestnu dokumentaciju.

Takodje projektanti moraju vrlo precizno da se informišu o vrstama, tipovima karakteristikama protivpožarnih vrata i da zajedno sa licenciranim projektantima protivpožarne zaštite definišu karakteristike svekih vrata ponaosob.

Na primer, postoje dve velike grupe protivpožarnih vrata: protivpožarna vrata koja su stalno otvorena i protivpožarna vrata koja se svakodnevno više puta otvaraju i zatvaraju. Razlika je ogromna. Ova vrata koja su po projektu stalno otvorena, samo jednom (ili čak ni jednom) se u svom veku zatvore i nemaju potrebe da budu kvalitetna sa aspekta svakodnevne upotrebe. Zbog toga su takva vrata opremljena manje kvalitetnim okovom, manje kvalitetnom krutošću i sl. pa su samim tim i daleko jeftinija. I sad zamislite iz neznanja kad takva vrata ugradite na mesto gde su projektom predviđena vrata koja se svakodnevno puno puta otvaraju i zatvaraju. Ona neće izdržati dugo, izgubiće svoje protivpožarne karakteristike a proizvođač koji je za to mesto nudio prava vrata nije dobio posao jer je ponudio daleko skuplja vrata.

Dakle, neophodno je da projektanti mnogo dublje i studioznije udju u katakteristike i modele svih tipova protivpožarnih vrata jer ako oni precizno isprojektuju i napišu tačno tehničke opise uštedeće svima nama puno vremena i novca a smanjiće broj dilema i problema prilikom overe atestne dokumentacije.

Takodje imamo veliki problem oko definisanja termina protivdimnih vrata. Trenutno u Srbiji nemamo instituciju koja je tehnički opremljena za ispitivanje ove karakteristike i ocenu kvaliteta pa se takva vrata tehnički primaju samo na osnovu projekta proizvođača. Zašto? Na ovo mora da se hitno donese precizno uputstvo i utvrde pravila.

Takodje, projektanti moraju da udju u problem definisanja i tehničkih opisa za vrata za koja se traži da budu i protivdimna i protivpožarna. Svi znamo da vrata koja su opremljena samo ekspanzirajućim trakama, bez gumenih dihtunga nisu i protivdimna pa različita tumačenja prave razlike u cenama i dovode različite proizvođače u startu u neravnopravan položaj sa aspekta cena svojih vrata.

Problemi oko kontrole kvaliteta ugradjenih vrata i održavanje ispravnosti u toku eksploatacije

Svi znamo da se zgrade projektuju tako da im vek trajanja bude 30 i više godina. Normalno je i da ugradjena protivpožarna vrata imaju odredjeni vek trajanja i odredjeni propisani period kontrole funkcionisanja. Smatramo da je neophodno potrebno propisati periodične i vanredne kontrole ispravnosti i funkcionisanja protivpožarnih vrata ugradjenih u objekte u toku njihove eksploatacije. Zašto?

U praksi nam se često događa da na objektima vidimo vrata za koja mi profesionalni proizvođači protivpožarnih vrata prosto ne možemo da verujemo da svojom konstrukcijom, svojom težinom, ugradjenim okovom odgovaraju deklarisanjoj protivpožarnoj zaštiti. Naša sumnja se čak još više produbi kada čujemo i kolika je niska cena plaćena za takva vrata.

Da bi bili ravnopravni na tržištu protivpožarnih vrata neophodno je da se povremeno, slučajnim uzorkovanjem, izvrši naknadno ispitivanje, u ovlašćenom institutu, nekih već ugradjenih vrata i proveriti kvalitet tih ugradjenih vrata u odnosu na tehničku dokumentaciju i izdat atest.

Ovakav pristup kontroli bi velikom broju proizvođača i uvoznika uneo spokoj da su ravnopravni u ponudi i utakmici za plasman svojih proizvoda na tržištu građevinske operative Srbije.

Da zaključim.

Nadam se da sam svojim izlaganjem i svojim vidjenjem, iz ugla proizvođača protivpožarnih vrata, uspeo da skrenem pažnju na neke probleme iz ove oblasti i na potrebu što efikasnijim rešavanjem problema oko izrade, ugradnje i kvaliteta protivpožarnih vrata.

Naravno, svima nam je cilj da proizvedemo što kvalitetnija i što jeftinija vrata kako bi to uticalo na podizanje sigurnosti iz oblasti protivpožarne zaštite ljudi i imovine.

Hvala na pažnji.

U Privrednoj komori Beograda
04.07.2012.